

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Bibliotheca Smithiana, Seu Catalogus Librorum D. Josephi
Smithii Angli Per Cognomina Authorum Dispositus**

Pasquali, Giovanni Battista

Venetiis, 1755

S. Joannis Chrysostomi

urn:nbn:de:gbv:45:1-844

S. JOANNIS CHRYSOSTOMI Homeliæ LXXXVII.

Romæ, MCCCCLXX. [1] sine Impressoris nomine.

PAULO Apostolo teste, primæ quam scribit ad Corinthios epistolæ XII. capitulo, Divisiones gratiarum sunt, unus autem Spiritus. Cujus veritas dicti licet in cunctis videatur hominibus, maxime tamen in ipsis duobus interpretandi gratiam adeptis. In Francisco videlicet Arietino [2], & alio quodam veteri, Omelias beatissimi Johannis Chrysostomi super Johannem filium tonitruum de græco in latinum transferentibus. Francisco enim huic nostro, cujus translationem hoc præsens continet volumen, meliorem partem dedit, ut clare patet omnibus utriusque dicta conferentibus. Quod enim primus confuse & generalibus transtulit vocabulis, hoc iste noster tanquam ante oculos posuit, specialius immo singularius declarando, & stilo ornatiore lectorum corda demulcendo. Quapropter amborum nobis oblatis prænominatorum opibus placuit, & haud dubium placebit & aliis, tanti viri per mundum dispergere laborem; ut & ipse nedum meritum, sed etiam apud Deum & Sanctos ejus habeat honorem. Correctas autem ipsas Omelias secure quisque intelliget, dummodo subscriptis pauculis aurem cordis aperiat. Primum ne lateat Lectorem, ipsum beatum Chrysostomum aliam a moderna totius Bibliæ sequi translationem; idcirco non credat vitio scriptorum tribuendum, si dissonantem verbis sacræ paginæ reperierit auctoritatem. Insuper & translatoris usu potuit evenire. Sicut in XXXII. Omelia de hoc Moysi dicto: Prophetam suscitabit vobis Dominus; quod transpositum est in verbis: apparet, & etiam alibi in locis nonnullis. In LXVI. omnes traham ad meipsum, usus habet: omnia traham ad me ipsum, & cetera. Est & aliud notandum pro rudioribus; quod raris & singularibus utitur verbis & locutionibus, quas etsi viris doctis non opus sit, aliis tamen non sic, sed utile est declarare. In XXX. Perdius & Pernox. In XLIX. Constat, pro consonat, vel concordat. In LVIII. ponitur hæc oratio. Boni & mansueti viri instar: & totius civitatis; instar pro exemplari vel exemplo. Loqui ad gratiam, aut ad voluntatem, pro adulari transfertur sapius. In XXXI. Tempori eam reprehendit, rara constructio. In XXXIIII. Ipsi audirent: & in XLVIII. Mihi non auditis. In XVII. Reverterunt, & alibi: Convertimus ad gentes. In plerisque locis: supplicia manent, pro imminet. Pœnas daturi. Demum in simplicibus terminis ne errare contingat. In primis præstare recipitur sapius pro proferri. A pueris, id est, a juventute. Ufuvenit, pro contingit. Callere, astute inquirere. Fucus, pro apibus. Concessit, pro secessit, vel cessit. Secundo vento, id est prospero, ut in Prologo, & multis aliis locis. Esto, pro sit, vel tanquam concessio. In XLIX. Alius mortis. In LXXIII. & alibi. Alius cujuspian mulieris. Hæc omnia improvisa possent decipere legentes, ut vel Scriptores vituperarent, aut libros sine causa macularent. Quare melius est præcognoscere. Tabulam

[1] Typographi quidem nomen latet, sed *Mittaire* in *Annal. Typ.* Tom. 1. P. 1. pag. 287. *Georgium* fuisse *Laver* putat: quem perinde, ac *Conobium S. Eusebii* Romanum commemorat ad ann. 1472.

[2] *Franciscus* hic ex Aretinæ Urbis *Accoltorum* familia prodiit: qui cum Græcis tum La-

tinis litteris, atque etiam Jurisprudencia excelluit quammaxime. Multa de *Francisco*, ejusque fratre *Benedicto* Jurisconsulto ac Historico, summa cum laude scripsit *Blondus* in Italia Illustrata Reg. III. Videndus *Jo. Maria Mazzuchellus* Brixienfis Comes de *Scriptoribus Italis* Tom. I. P. 1. pag. 72.

lam autem sequentem ita legant, quod primum numerum Omeliis tribuant; secundum autem numerum facieb' vel formis Omeliarum, ut exempli gratia: Johannes cur præ cæteris divinam generationem contexit: Omelia IIII. facie II. & sic deinceps.

*Ad Clariss. Virum Cosmum Medicen Florentinum in Joannis Chryso-
stomi Commentarium super Johannis Evangelio
Francisci Aretini Præfatio.*

Communis fere omnium opinio est, COSME vir Clarissime, superiores, & longe a memoria nostra remotas ætates, omnium virtutum genere nostram superasse, nec ullum nunc inveniri, quem majoribus illis comparare possimus; in qua sententia multitudinem esse minime miror, cujus id ingenium est, ut audita visis & vetustissima quæque majora arbitretur. Quod autem viri graves, & doctrina & rerum usu exerciti idem sentiant, hoc ego quam iniquissimo animo ferendum censeo. Non tamen is sum, qui negem, majori clarorum virorum copia illa tempora floruisse: assentior sane libenter, ob meam in sæculum nostrum pietatem (si commode possem) negaturus. Non enim mihi ita fastidio sunt homines mei, ut neminem illis profitear comparandum; ut plerique obstinata assertionem contendunt, male de sæculi sui hominibus meriti, quibus partim qui viderint, partim qui consuetudine devinctos habuerint, nonnullosque beneficos in se experti sint, facere profecto deberent, ut etiamsi non omnino id sentirent, tempora tamen sua amore complecti, & pro viribus extollere viderentur. Est enim, ut sentio, bene instituti hominis temporum suorum bonis delectari; & si quem videant virtutibus præcellere, tanto eos majori admiratione & laudibus prosequi, quanto inter paucos ejus virtus clarior apparet. Et profecto si ætatem nostram non maligne, non invidie considerare voluerimus, viros clarissimos habuit, habetque, quos sive magnitudine animi, sive sapientia, sive rerum gestarum gloria, sive magnificentia, sive rerum publicarum administratione, si non præferre, ausim tamen majoribus comparare: unde non minora virtutis exempla quam a majoribus illis nobis proponerentur. Quod licet non hujus loci neque propositi sit impræsentia disquirere; paucos tamen attingam, ne videar velle quidem, quos tamen laudare possim, non habere. Quid enim de Martino Quinto dicam, qui cum primum ad summum Pontificatum est assumptus, imbecillimum & variis casibus agitatum Ecclesiæ statum, & diuturnum schisma ita sedavit, ita in unum corpus redegit, ut ex maximis perturbationibus & procellis, in tranquillissimum portum tanti gubernatoris peritia periclitantem Petri naviculam appulerit? Quid ad clarissimum Principem Nicolao Quinto defuit, cujus tempora, etsi brevissima quantulacumque tamen, in hac nostra inferiori Italia Augusti paci contulerim? cujus ductu & auspicio ut urbs Roma, ita & Romana lingua renovata est; quem nisi tam repente invida mors e medio sustulisset, non minus quam Augustus, urbem e lateritia marmoream reliquisse gloriari potuisset? Quis Pio Secundo pietate par, vere inquam Pio, qui ut commissæ sibi Ecclesiæ & Christianæ religioni consuleret, invalido & imbecillo corpore nullum recusavit laborem? Quid Alphonsum Arroganum Regem memorem, qui ut maximo animo Sicilia sibi regnum vendicavit, ita & quoad vixit, & sapientia & auctoritate incredibili illud rexit & tutatus est? Quid Franciscum Sfortiam?

non-

nonne cum veterum imperatorum jure similem connumerabis, cujus tu nominis & gloriae, Cosme, vel in primis auctor fuisti? Neque enim te ullo pacto tacere aut possum, aut debeo. Tu enim unus es, quem in privata fortuna cuius majorum non æquandum modo, sed longe præferendum contenderim. Tu unus es, quem unice admirari, de quo maxime gloriari possumus; tu unus multorum simul laudes complexus es, Pompeii auctoritatem & gloriam, Catonis severitatem, Luculli magnificentiam, Crassi, sed in meliores usus, divitias; summam præterea in immortalem Deum religionem. Extant clarissima pietatis tuæ & in Deum & in Patriam monumenta; extant innumera & in privatos homines beneficia. Longe plura suspicor, quibus tacita tecum conscientia lætaris, quæ indigentibus Dei fervis, inuuptis virginibus, reliquis pietatis operibus tam larga dextra exhibes, ut secundum Domini præceptum nesciat sinistra. Et tamen in dies magis atque magis divitiæ abundant, crescunt, exuberant. Centuplum accipietis, inquit, & merito quidem. Cui enim potius cedendæ sunt, quam qui sciat & velit quam liberalissime distribuere? Jure igitur summi Dei clementia, in clarissima Italiæ civitate, in summa & auctoritate & amore omnium te principem constituit; & ut Ciceronem Italia, ita Cives te tui in Patriam, summo omnium consensu, ab exilio reportarunt: ubi tot annos in tranquillissima pace, in omnium admiratione filiis paternam imaginem virtutemque reverentibus indolis eximia, tot propinquis, tot amicis munitus summa cum laude contemnisti. Ubi te omnes Patrem Patriæ & loquuntur & sentiunt, ubi, ut Demosthenem ferunt Athenienses populi, ita tu & principum & rerum publicarum pro arbitrio tuo habenas sæpe numero moderatus es; ut nemo sit, qui sapientiam, qui virtutem, qui ingenium tuum non admiretur; ut & ubi clarorum principum nomen pervenire non potuit, ibi tuum celeberrimum habeatur. Atque ut te consummatissimum virum reddas, inter publicas & gravissimas occupationes si quid otii datur, id omne liberali mensæ, hoc est studiis & divinis impendis lectionibus, quibus animus eruditur, oblectatur, pascitur, veramque concipit beatitudinem. Hæc & alia plura cum de præstantia tua jam diu acciperem, accusabam sane fortunam meam, cui talem virum videre & colere non licebat. Quod ergo unum in primis desiderabam votis meis, humanitate incredibili audisti; jussisti Florentiam venire, veni; te visitavi, ut filium accepisti, spem bonam dedisti. Sed cum inter loquendum a te acciperem, quantopere in Johannis Chrysostomi commentario super Johannis evangelio, quem nuper rudi & inemendato stilo traductum, R. Patri Johanni Episcopo Atrabateni dederam, delectavere, incredibilem cepi voluptatem, aliqua ex parte tuæ in me benignitati satisfacturum ratus. Itaque cum primum Romam redirem, me ei ultimam manum imponere, & clarissimo nomini tuo inscribere pollicitus sum. Primam igitur ejus partem, cujus græcum exemplar penes me est, pro ingenioli mei viribus emendavi; quam (dum reliquum & inveniam & absolvam) visum est interea ad præstantiam tuam mittere, ut me pollicitationis meæ memorem intelligas. Opus enim permagnum est, & tempore indiget. Et licet in librorum præfationibus auctorum laudes colligi soleant, eas tamen in præsentia prætermittere statui; non quin latissimus in Chrysostomo (sive doctrinam sive mores intueri velimus) commendationis campus pateat, ut etiam infanti linguæ uberrimam dicendi materiam præstare possit; sed cum ad te virum præstantissimum dirigatur, nolui tamen mihi tribuere, ut ea

